

Halmstad 5 juni 2020

Till
Region Halland

Remissvar Hallands kulturstrategi och kulturplan 2021–2024

Bifogat remissvar har behandlats av styrelsen för Hallands bildningsförbund vid möte 3 juni 2020.

Svaret är uppställt enligt önskemål som framförs av regionen i utlysningen av den öppna remissen.

Innehållet i vårt svar är skrivet i medvetande och förhoppning om att våra medlemmar även själva ska lämna in egna remissvar. Museistiftelsen, folkhögskolorna och RF-SISU Halland har alla intressen som sträcker sig längre än det folkbildningsperspektiv som vi anlägger i vårt remissvar.

I vår roll som branschorganisation för studieförbunden kan vi uttrycka det som är av gemensamt intresse, enskilda studieförbunds specifika intresse gör vi inget anspråk på att kunna företräda.

Det kan även finnas skäl för Hembygdsrådet att författa ett eget remissvar som fokuserar på det som är specifikt för hembygdsrörelsen att framföra.

Vänligen,
HALLANDS BILDNINGSFÖRBUND

Björn Lind

Remissvar Hallands kulturstrategi och kulturplan 2021–2024

Sammanfattning

Region Halland ska verka för att ge likvärdiga möjligheter för alla att – i alla skeden i livet – skapa, uttrycka sig och uppleva kulturens olika yttringar

Detta kulturpolitiska mål ser vi som grunden för en framgångsrik kulturpolitik. Inte bara är det i detta som kraften hos kulturen att stärka demokratiska krafter, innovationskraft och kreativitet, samt folkhälsan. Här bor också ett skapande av starkt stöd för professionella kulturskapares villkor, för kulturlivets utveckling och förnyelse och för vågade och utmanande kulturella uttryck. Utan denna strävan riskerar övrig kulturpolitik att bli utan brett stöd från de människor som ställs vid sidan av – i bästa fall som publik. Vi skulle gärna se att detta mål i ännu högre grad kom att påverka de **UTVECKLINGSMÖJLIGHETER** som beskrivs. Där finns det brister på flera håll. Vi pekar i det kommande på några sådana exempel. I vissa fall beskrivs arbete som redan idag utförs av idéburna organisationer och Regionen skulle vinna på att samverka mer och stötta det pågående arbetet än att utarbeta en egen verksamhet.

Utveckla samverkan

Hallands kulturplan för 2017-2020 har fokus på samverkan och att hitta nya arenor för dialog och utbyte. Strategin skulle gynnas av ett stycke som beskriver följderna av att ha fokuserat på samverkan under fyra år och hur Regionen vill fortsätta utveckla det arbetet. Det kan t ex ske genom att utvecklingsområdena Folkbildning och idéburna organisationer, Kulturella och kreativa näringar och Professionella konstnärer och kulturskapare ur kulturplanen och samlas under en rubrik, typ ”Samverkan med andra aktörer” i strategidelen. Utvecklingsområdena har flera delar gemensamt trots sina särarter. I den Halländska Överenskommelsen finns det flera åtgärds punkter som hittas under de andra utvecklingsområdena, exempelvis ökad kunskap (fast om idéburna organisationer). Det finns också punkter med bäring på innovation och förnyelse. Genom att samla aktörerna under en rubrik kan Regionen också lyfta möjligheterna med samverkan mellan aktörerna.

Kulturlivets demokratiska kraft förutsätter en öppenhet i kulturpolitiska beslut

När gemensamma resurser ska fördelas mellan olika aktörer är det av synnerligen stor vikt att detta sker med stor öppenhet och transparens. Regionens beslut om vad som ska finansieras med skattemedel och vad som inte ska finansieras har stor betydelse för kulturlivets utveckling i Halland. Även den konstnärliga delen.

Att möta andra aktörer, stora som små, i ögonhöjd

Ur denna aspekt är förslaget till största delen väldigt rolig läsning. Det gläder oss att läsa en text som så genomsyras av det förhållningssättet. Undantaget är avsnittet om Enskilda arkiv som vi menar behöver skrivas om med en ny förståelse för att det är en självständig aktör som är tänkt att bildas som den nya halländska arkivföreningen.

Begreppsanvändningen

Ord som handikappföreningar och handikappomsorg behöver bytas ut, och användningen av ”professionell” behöver renodlas. SAOLs definition skulle kunna anges för förståelse av begreppet.

Professionell: *yrkesmässig, yrkes-; skicklig som en yrkesutövare*

Det innebär att det inte behöver betyda yrkesverksam. Det är snarare en kvalitetsstämpel. Men här finns en ständig källa till osäkerhet försåvida inte begreppet förklaras och används konsekvent.

I den Halländska Överenskommelsen finns åtgärden att arbeta för ett gemensamt språkbruk. Därför ser vi gärna att begreppet ”idéburen sektor/aktör/organisation/verksamhet” används genomgående i dokumentet där texten beskriver ideellt arbete i allmänhet.

Strukturen

I jämförelse med de två tidigare kulturplanerna så saknar denna kulturplan en tydlig struktur. Det gör att texterna beskriver helt olika saker och i vissa fall saker som upplevs för detaljerade eller delvis irrelevanta. Vi ser gärna en översyn av detta.

Överdrifter skadar tilltron

Vi har vid några tillfällen reagerat på överdrifter, där kulturlivet eller enskilda kulturyttringar tillskrivs betydelse och effekter som är överdrivna. Detta är helt onödigt då ett fritt kulturliv, utan överdrifter, är nödvändigt för ett samhälles utveckling och dess medlemmars välmående. Överdrifterna riskerar i stället att undergräva trovärdigheten i de delar av texten som är beskrivande och påstående.

Igenkänningen är betydande – vilket tyder på fungerande dialoger

Under flera år har vi sett en betydande vilja från nämnden och förvaltningen att föra dialoger med oss andra regionala aktörer. Inte minst vi som verkar inom folkbildningen har upplevt detta tydligt. Det ser vi i det förslag till olika texter som presenteras. Glädjande.

Introduktion

Tydligt och klagörande om dokumentets status och användning. Behåll!

Kulturpolitiska utgångspunkter

Kulturlivet kan vara en av flera bärare av det demokratiska samhället; om samhällets kulturpolitik understödjer den rollen. I sämsta fall kan kulturlivet bli ett effektivt duperande vapen för maktutövning. Men låt oss vända på det: ett öppet demokratiskt samhälle förutsätter att kulturlivet är fritt, byggt på yttrandefrihet och alla människors någorlunda likvärdiga tillgång. Detta uttrycks också väl längre ned i avsnittet.

Resonemanget om konstnärlig frihet och ”armlängds avstånd” är viktigt. Vi menar att det väsentliga är att värna den konstnärliga friheten. Inte att just folkvalda ska hållas borta från konstnärliga beslut. Det blir närmast provocerande när det uttrycks att sådana beslut ska fattas av ämnesexperter och sakkunniga. Konstnärer, kulturskapare och konstnärliga ledare: Ja! Men om ämnesexperter och sakkunniga ska ta konstnärliga beslut så riskerar det att påtagligt inskränka den konstnärliga friheten. Och dessutom i större grad när dessa av likar utsedda fattar sådana beslut än om de som står till ansvar inför väljarna gör det. Krisen i Svenska

akademien menar vi satte fingret just på risken med ett elitistiskt skråtänkande inom kulturområdet.

Samverkan med kommunerna

GEMENSAMMA PRIORITERINGAR

Stärka kulturens kraft i samhällsutvecklingen i interaktion med andra politikområden

Synnerligen viktigt. Väl formulerat. Behåll!

Utvecklingsområden

Art Inside Out

När strävan efter konstnärlig förnyelse går i armkrok med synen att det smala, det som inte når en bred publik, är särskilt eftersträvansvärt ... Då kan det bli ganska jobbigt att hävda kulturens demokratistärkande betydelse. När elitismen manifesteras på sådant sätt skadar det kulturlivet i övrigt. Därför välkomnar vi den utveckling vi ser i förslaget som handlar om att Art Inside Out ska medverka till en hållbar utveckling av det halländska kulturlivet och att deras arbete ska vara inkluderande i förhållande till såväl en bred publik som till halländska konstnärer och kulturskapare. Vid sidan av att ha en värdkommun ser vi gärna att verksamheten kan ha en "värdörening" för att stärka den lokala förankringen och långsiktigheten.

Barns och ungas rätt till kultur

Biblioteksverksamhet

Här finns flera områden där Regionen skulle gynnas av att samverka med idéburna, exempelvis inom digital kompetens, språkstart och kulturaktiviteter för äldre. Insatser om källkritik och källtillit bör breddas och också skapas för vuxna. Kan också genomföras tillsammans med idéburna aktörer.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Lyfta och utveckla bibliotekens roll i det demokratiska samhället

Vi gillar ambitionen men vill peka på en liten detalj. Till grupper som vanligtvis inte röstar hör olika fundamentalistiska sekter och andra grupperingar som t ex Jehovas Vittnen. Dessutom kan det verka lite stigmatiserande att tillskriva människor som tillsammans med andra utgör någon form av grupp egenskaper som är gemensamma för alla i gruppen. Därför menar vi att det vore bättre att uttrycka uppdraget att verka för ett ökat valdeltagande.

Bild och form

Texten kan kortas ner. Alla detaljer gör att det är svårt att få en överblick.

Texten behöver beskriva vad Hallands kulturliv vinner på att Regionen medverkar på nationella och internationella mässor, forum och festivaler. Är insatsen tänkt som en armkroksresa bör det framgå tydligare.

Dans

Områdets beskrivning kretsar mycket kring performativ dans. Dans är ett kulturuttryck som ofta samverkar med andra kulturområden och kan utföras av fler skäl än för uppvisning. Här saknas exempelvis både sällskapsdans och sportdans som både är kultur och viktigt för folkhälsan.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Vi saknar insatser för att utveckla möjligheter för att få fler att delta i dansandet. Det finns goda ansatser för att utveckla dansares villkor och för publikarbete. Men vi saknar det som t ex skulle kunna handla om att stärka samverkan med de som arbetar med dans för många – för amatörers närmande till utövande av egen danskonst.

Enskilda arkiv

Hela kapitlet präglas av den styrning i detalj som hör hemma när regionens egen verksamhet ska beskrivas. Här handlar det huvudsakligen om stöd till och samverkan med föreningsdriven arkivverksamhet. Då bör insikten att den verksamheten styrs av de styrelser som föreningarnas medlemmar utser även prägla innehållet i långt högre grad. Vi vill dessutom göra några påpekanden.

- De tre arkivföreningar som beskrivs planerar för ett samgående år 2021. De slutliga besluten tas av berörda efter denna remissomgång. Var arkivdepåerna finns är en fråga för föreningen att besluta om. Det finns inget som tyder på förändring men att i planen slå fast hur föreningen ska besluta framöver är lite förmätet.
- Arkivföreningarna består av medlemmar. Det är dessa nuvarande och numera nedlagda medlemmars arkiv som utgör lejonparten av arkivmaterialet,
- Hembygdsföreningar nämns särskilt. En del av dessa har egna arkiv som de i varierande grad gör tillgängliga för allmänheten. Andra föreningar är medlemmar i någon av arkivföreningarna och har sitt arkiv placerat där. Det krävs ingen överenskommelse för att de ska deponera ytterligare arkiv än redan deponerat material.
- Hur avgifter ska utformas är en av de frågor som är oklar. Folkrörelsearkiven har olika principer. Norras avgift bygger på mängd deponerat material med Södras avgift bygger på medlemsorganisationens storlek.
- Ta bort utvecklingspunkten om att tydliggöra verkningarna av en ny arkivlag. Den här punkten är en uppgift som med självklarhet tillhör arkivens ordinarie verksamhet, inte ett område för utveckling. Möjligen kan Regionen stödja framtagandet av kunskapsunderlag i samverkan med arkivhållande föreningar.
- De övergripande punkterna om ökad kännedom och bredare samverkan är bra och övergripande, men bör formuleras så de gynnar eller kan omfatta alla enskilda arkiv, inte bara Arkiv Halland.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Skapa ökad samordning mellan de enskilda arkiven i Halland

Förutom att beslutsprocessen inte är klar spä vill vi påpeka att Hallands bildningsförbund var medlem i Hallands Arkivförbund men tillhör inte de som planerar att bilda den nya föreningen. Anledningen till detta är just att Hembygdsföreningarna som håller egna arkiv, för vilkas skull vi var med som stiftare av Hallands Arkivförbund, inte hör hemma i en förening som kommer att driva ett eget arkiv. Vi ser däremot fram emot fortsatt samverkan mellan vårt Hembygdsråd och den förening som kan komma att heta Arkiv Halland.

Skapa ökad kännedom om och tillgång till de enskilda arkiven i Halland

Ambitionen som uttrycks gillar vi. Däremot ser vi en koppling mellan det beskrivna och den avvägning som föreningen kommer att behöva göra hur deras begränsade ekonomiska resurser ska användas. Och eftersom det beslutet inte kan vara regionens utan föreningens så menar vi att avsnittet bör formuleras om så att det präglas mer av önskad inriktning och mindre av verksamhetsplan. Något som fö vi menar bör tillämpas även på flera de beskrivna utvecklingsmöjligheterna.

Film

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Samordna och främja filmkunnighet och filmskapande

Vi menar att det finns mer än vad som ryms i begreppet MIK som krävs för att bygga ett demokratiskt samhälle med deltagande invånare. Att MIK skulle innehålla allt som krävs är ett exempel på en överdrift som vi menar bör justeras till något mer rättvisande.

Folkbildning och idéburna organisationer

Den sista meningen i beskrivningen av idéburna organisationer skulle kunna avslutas med ”, genom sina roller som röstbärare, demokratiskola och i vissa fall som välfärdsleverantör”. Det är klurigt när organisationer som bidrar till kulturlivet ska räknas upp. Risken är stor att någon organisation missas. Det sista stycket innan utvecklingsmöjligheterna skulle kunna formuleras om till ”Förutom de nämnda organisationerna bidrar ett stort antal andra föreningar till det halländska kulturlivet genom sina arrangemang, som publik och sina aktiviteter för eget skapande.”

Det bör finnas fler utvecklingsmöjligheter på det här området. Flera områden pekas ut i den Halländska Överenskommelsen. Exempelvis att undersöka formerna för mer långsiktighet, jobba med Idéburet Offentligt Partnerskap, öka kunskapen om idéburna organisationers olika roller samt om idéburna innovationer och entreprenörskap, att inkludera det mervärde som tjänsteproducerande idéburna organisationer skapar i uppföljningar, osv.

Kritik

Vi menar att kritik kan vara ett verktyg inom respektive konstform som är väl värd att utveckla. Men inte en konstform för sig. Här ser vi goda möjligheter till samverkan med folkbildningen för att utveckla kulturkritiken, bl a som ett sätt att möta risken att kulturkritiken blir en tummelplats för en (i värsta fall självutnämnd) kulturelit.

Kulturarv

Nuvarande kulturplan innehåller ett resonemang om det tysta kulturarvet (sid 40) som vi gärna skulle se finns med även fortsättningsvis. Så här lyder nuvarande text: *Ett angeläget område är vårt tysta kulturarv. Varje tid gör sitt val av vilka delar av kulturarvet som uppmärksammas – de delar som väljs bort blir ett tyst kulturarv. För att alla ska känna tillhörighet är det viktigt att lyfta fram även kulturarv som tidigare generationer av en eller annan anledning har valt bort.*

Teater

Vi ser stora möjligheter att skapa utveckling på Teaterområdet i Halland. En satsning på amatörteater stärker flera delar av kulturlivet. Såväl tillströmningen till det professionella kulturskapandet som bredden på deltagande i skapandeprocesser. Teatern har dessutom genom sitt nära släktskap med andra scenkonster stora möjligheter att vara en viktig faktor även för utveckling av t ex dans i Halland. Därför ser vi gärna att följande tillförs under

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER:

Prova möjligheten att tillskapa ett utvecklingscentrum för amatörteater

Teaterproduktion är beroende av rum. Scenografi behöver byggas, kläder och dekor tillverkas liksom övrig rekvisita. Detta behöver sedan förvaras för att kunna återanvändas på olika sätt. Förutom detta krävs repetitionslokaler av olika slag, samt inte minst viktigt: ett rum att möta en publik i. Ett utvecklingscentrum som innehåller dessa faciliteter skulle kraftigt underlätta amatörteatergrupperns produktionsarbete. Det skulle dessutom kunna vara ett nav för utvecklingsarbete inom amatörteaterns område. Region Halland kommer att i samverkan med andra intressenter såsom kommuner, Teater Halland, studieförbund, fria teatersällskap m fl, undersöka möjligheterna att tillskapa ett centrum för utveckling av amatörteater i Halland.

Daniels Per-Erik RK STAB

Från: Björn Lind <b.l@hbf.se>
Skickat: den 5 juni 2020 11:08
Till: REGION HALLAND officiell e-post
Ämne: Remissvar Hallands kulturstrategi och kulturplan 2021-2024
Bifogade filer: Remissvar Hallands kulturstrategi och kulturplan 2021-2024.doc

Bifogat remissvar har behandlats av styrelsen för Hallands bildningsförbund vid möte 3 juni 2020.

Svaret är uppställt enligt önskemål som framförs av regionen i utlysningen av den öppna remissen.

Innehållet i vårt svar är skrivet i medvetande och förhoppning om att våra medlemmar även själva ska lämna in egna remissvar. Museistiftelsen, folkhögskolorna och RF-SISU Halland har alla intressen som sträcker sig längre än det folkbildningsperspektiv som vi anlägger i vårt remissvar.

I vår roll som branschorganisation för studieförbunden kan vi uttrycka det som är av gemensamt intresse, enskilda studieförbunds specifika intresse gör vi inget anspråk på att kunna företräda.

Det kan även finnas skäl för Hembygdsrådet att författa ett eget remissvar som fokuserar på det som är specifikt för hembygdsrörelsen att framföra.

Vänligen,
Björn Lind
Länsbildningskonsulent
035 17 77 71
070 543 54 11

[Hallands bildningsförbund](#)
Kungsgatan 1
302 45 Halmstad
035 17 77 70
www.hbf.se